

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
12/6969

Vår ref.
12/7077 - EME

Dato
29.1.2013

Høring – NOU 2012: 15 Politikk for likestilling

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets brev 12.10.2012.

Justis- og beredskapsdepartementet vil innledningsvis gi uttrykk for at vi anser det som meget positivt og viktig at vern mot seksuell trakassering, voldtekt, vold i nære relasjoner, samt vold og migrasjon er av de utvalgte temaene det legges særlig vekt på i rapporten. I tillegg til at vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet og har store helsemessige konsekvenser, har det også store sosiale konsekvenser og reduserer muligheten for aktiv deltakelse i samfunnet. Denne volden er kvinneundertrykkingens ytterste konsekvens, og er både årsak til, uttrykk for, og konsekvens av manglende kjønnslikestilling.

Vi er enige med utvalget i at forebyggende arbeid som fokuserer på grensesetting, respekt for egne og andres grenser, er svært viktig når det gjelder seksuell trakassering og voldtekt, jf. også regjeringens handlingsplan mot voldtekt (2012-2014). Uten å gå nærmere inn på det konkrete forslaget, støtter Justis- og beredskapsdepartementet innsats som kan forebygge seksuell trakassering.

Når det gjelder forslag om lovfesting av overgrepsmottak, og omtalen av vold i nære relasjoner for øvrig, viser vi til at regjeringen vil legge fram en melding til Stortinget om vold i nære relasjoner i løpet av våren, som vil redegjøre for regjeringens synspunkter og forslag til hvordan arbeidet skal føres videre.

Postadresse
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Kontoradresse
Gullhaug Torg 4a
0484 Oslo

Telefon - sentralbord
22 24 90 90
Org.nr.: 972 417 831

Plan- og
administrasjonsavdelingen
Telefaks
22 24 95 34

Saksbehandler
Elin M Elverhøy
22 24 55 29
elin.elverhoy@jd.dep.no

Utlendingslovens regler om familiegjenforening

I NOU-ens punkt 14.6.1 uttales at kravet til økonomisk underhold rammer ulikt for kvinner og menn. Vi viser i denne forbindelse til vårt høringsbrev av 9. oktober 2012, hvor vi foreslår endringer i utlendingsforskriften vedrørende kravet til sikret underhold i saker om familieinnvandring utenfor EØS-rettens område. Høringsbrevets punkt 5 omhandler ulike virkninger av underholdskravet for kvinner og menn. I det videre arbeidet med underholdskravet vil Justis- og beredskapsdepartementet vurdere om det er grunnlag for særskilte tiltak for å hindre at underholdskravet virker forskjellig for kvinner og menn, og hvilke tiltak det eventuelt kan være aktuelt å gjennomføre.

Botilbud til ofre for menneskehandel

I NOU-ens punkt 14.6.2 og punkt 16.5.4, beskriver utvalget *Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM)* som en enhet som «har ansvaret for å kartlegge og følge opp ofre for menneskehandel i Norge». Vi ønsker å presisere at KOM som nasjonal koordineringsenhet, administrativt underlagt Politidirektoratet, er et virkemiddel for bedre samordning mellom myndigheter og organisasjoner i arbeidet med å bistå og beskytte ofre for menneskehandel. Enhetens overordnede mål er å bidra til å redusere forekomsten av alle former for menneskehandel. KOM bistår statlige virksomheter, det kommunale og regionale hjelpeapparatet, og organisasjoner med metoder for identifisering og mobilisering av adekvat bistand og beskyttelse til alle ofre for menneskehandel, både menn, kvinner og barn. KOM skal videre bidra med tverrfaglig informasjonsutveksling og kompetanseheving innen feltet menneskehandel.

Justis- og beredskapsdepartementet støtter utvalgets forslag om at det flere steder i landet bør etableres trygge botilbud til ofre for menneskehandel. Vår erfaring er at manglende boligtilbud i flere år har vært en stor utfordring i bistanden til mulige ofre for menneskehandel.

Gjennom de siste år har KOM mottatt økt rapportering på mulige ofre for tvangsarbeid. Sammenlignet med bistand og boligtilbud til ofre for menneskehandel utnyttet i prostitusjon, mangler vi i dag et forutsigbart og tilrettelagt bistands-, oppfølgings- og boligtilbud til mulige ofre utnyttet i tvangsarbeid og tvangstjenester. Per i dag er det ingen instans som har som primæroppgave/mandat å følge opp med nødvendig bistand og bolig til ofre for tvangsarbeid. Spesielt når det gjelder menn synes bistands- og beskyttelsesapparatet ikke å være kalibrert for de behov de har som ofre for menneskehandel.

Når det gjelder kvinner utnyttet i prostitusjon, henviste ROSA i 2011 totalt 44 kvinner til trygge bosteder. Ved utgangen av året bodde 38 kvinner på ulike krisesentre. 22 kvinner hadde da bodd mer enn ett år på krisesenter. Den lengst boende kvinnen i regi av ROSA har bodd på krisesenter siden april 2006, og tre kvinner har bodd på krisesenter siden 2008. Lang botid på krisesenter er en utfordring for kvinnene.

Krisesentrene er i utgangspunktet et akutt tilbud for voldsutsatte kvinner (og menn) og utformet deretter. ROSA erfarer at krisesenter, som botilbud for kvinner utsatt for menneskehandel, er nyttig og viktig i de første 6-10 månedene, men at botid utover 10 måneder kan bli en påkjenning. Hjelpetiltak erfarer også at kvinner som identifiseres som mulige ofre ikke ønsker å bo på krisesenter. Generelt sett er det større press på boligmarkedet i de større bykommunene i Norge, og hjelpetiltak melder at boliger som fremskaffes til ofre for menneskehandel ofte er midlertidige og lite egnet for ofrenes særskilte behov.

En annen utfordring når det gjelder boligtilbud til ofre for menneskehandel er at boligtilbudet følger ulike systemer. I refleksjonsperioden og ved begrenset opphold etter utlendingsforskriften § 8-3 er det kommunen/NAV som er ansvarlig for boligfremskaffelsen. Ved søknad om beskyttelse, herunder opphold etter utlendingsforskriften § 8-4 (oppholdstillatelse til vitner i sak om menneskehandel), er det derimot utlendingsmyndighetene ved UDI som har ansvaret for bolig. Mange ofre for menneskehandel søker om opphold som medfører skifte av ansvarlig myndighet. Disse skiftene mellom «refleksjonssporet» og «asylsporet» byr på utfordringer både for myndighetene og organisasjonene, og ikke minst for ofrene selv.

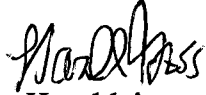
Som fremhevet av utvalget, er Luras Hus et alternativt botilbud til ofre for menneskehandel. Dette gjelder for de som ikke har et akutt beskyttelsesbehov, men som har behov for tett sosialfaglig og miljøterapeutisk oppfølging. I 2011 var det 12 mulige ofre som hadde botilbud og oppfølging gjennom Luras Hus. Ni av beboerne hadde barn. Så langt har erfaringene vært positive, og det meldes om behov for flere boligløsninger av denne typen. Vi støtter utvalgets forslag om å opprette tilsvarende botilbud flere steder i landet.

Justis- og beredskapsdepartementet støtter forslaget om at det etableres differensierte trygge botilbud for ofre for menneskehandel. Endringer i oppholdsstatus og påfølgende endringer i rettigheter og plikter for ofre, er en utfordring som også påvirker botilbudet. For å skape kontinuitet i oppfølgingen av ofre for menneskehandel, bør det søkes nasjonale løsninger som kan omfatte både ofre for menneskehandel som søker asyl og personer som er innvilget refleksjonsperiode eller begrenset oppholdstillatelse.

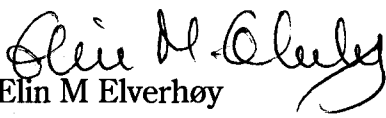
Justis- og beredskapsdepartementet viser her til at handlingsplanen mot menneskehandel 2011-2014 har et tiltak om å gjennomgå ansvarsdelingen mellom kommune og stat for bistand til ofre for menneskehandel, herunder finansiering av midlertidige botilbud og andre hjelpetiltak for denne gruppen, enten de er i refleksjonsperiode eller har søkt asyl (tiltak 19). Det er satt ned en arbeidsgruppe under ledelse av Arbeidsdepartementet som skal se nærmere på nevnte problemstilling og hvordan ansvarlige departement kan følge opp tiltak 19 i handlingsplanen mot menneskehandel. Arbeidsgruppa tar sikte på å skissere alternative måter å organisere ansvar for ivaretagelse av ofre for menneskehandel på, slik at disse får en mer

forutsigbar tilværelse med størst mulig grad av kontinuitet med hensyns til bistand, beskyttelse, økonomi, rettigheter og plikter.

Med hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Elin M Elverhøy
rådgiver